

YLE YKSITYISKOHTAINEN ANALYYSI

2024-10-28_Puhelinmyyjät

Lähetys: YLE-Sendung | 2024-10-28 | Analysoitu: 2026-05-22 19:57

Version 3.0-detail | Universal 3.0-detail | Konverter 3.4 (2026-05-20) | Mittapuu: Laki Yleisradio Oy:stä 7 §

KOKONAISPITEMÄÄRÄ

3.5/10

Lievä epätasapaino

0 = tasapuolinen, 10 = voimakkaasti puolueellinen

POLIITTINEN SPEKTRI

Luokitus Chapel Hill Expert Survey (CHES) 2024 mukaan

Chapel Hill Expert Survey (CHES 2024) on 609 valtiotieteilijän akateeminen tutkimus 31 maassa. Jokainen puolue arvioidaan asteikolla 0 (äärivasemmisto) – 10 (äärioikeisto).

Puolue	Vas	Vihr	SDP	Kesk	KD	Kok	PS
CHES	1.50	2.60	3.50	5.60	6.80	7.20	8.40
Spektri	Vasen	Vasen	Vasen	Keskusta	Oikea	Oikea	Oikea

Kokonaistendenssi esitetään asteikolla 0–10 (0 = vahvasti vasemmistoa suosiva, 5 = tasapainoinen, 10 = vahvasti oikeistoa suosiva). Laskenta perustuu vasemmisto- ja oikeistopuolueiden keskimääräisen suosimisen eroon (ryhmittely CHES 2024 mukaan).

SUUNTAUS (V – O)

5.0 / 10

Tasapainoinen

0 1 2 3 4 **5** 6 7 8 9 10

← Vasemmisto

Oikeisto →

Lähde: Chapel Hill Expert Survey 2024 — chesdata.eu | [Jolly et al., Electoral Studies, 2022](https://doi.org/10.1017/XES.2022.1) | Kynnysarvot: [Pew Research Center](https://www.pewresearch.org/)

Tämä osio tarjoaa poliittista kontekstia eikä vaikuta kokonaispistemäärään.

POLIITTINEN MAISEMA

Suomessa on ollut kesäkuusta 2023 lähtien Orpon hallitus, johon kuuluvat Kansallinen Kokoomus (KOK), Perussuomalaiset (PS), Ruotsalainen kansanpuolue (RKP) ja Kristillisdemokraatit (KD). Koalitiolla on 108 paikkaa 200-paikkaisessa eduskunnassa. Oppositiossa ovat SDP, Keskusta, Vihreät, Vasemmistoliitto ja Liike Nyt.

Puolue	CHES L-O	Paikat	Hallitus/Oppositio	Ydinasema
VAS	1,6	11	Oppositio	Uudelleenjako, avoin turvapaikkapolitiikka
SDP	3,6	43	Oppositio	Hyvinvointivaltio, työntekijänoikeudet
VIHR	3,9	13	Oppositio	Ilmastopolitiikka, liberaali maahanmuutto
KESK	5,7	23	Oppositio	Maaseutu, hajautus, bioenergia
RKP	6,4	9	Hallitus	Kaksikielisyys, talousliberalismi
KD	7,6	5	Hallitus	Perinteinen perhe, kristilliset arvot
LN	7,6	1	Oppositio	Oikeistoliberalismi
KOK	7,8	48	Hallitus (PM Orpo)	Veronalennukset, kilpailukyky
PS	8,2	46	Hallitus	Tiukka maahanmuuttopolitiikka, EU-skeptisyys

Orpon hallituksen leikkauspolitiikka on synnyttänyt voimakkaan vastakkainasettelun erityisesti SDP:n, Vasemmistoliiton ja ammattiliittojen kanssa. Perussuomalaisten mediakritiikin ja YLE:n välinen jännite on pysyvä rakenteellinen piirre. Maahanmuutto- ja talouspolitiikka jakavat eduskunnan selvästi kahtia vasemmisto-oppositioon ja oikeistohallitukseen. Lisäksi kielipolitiikka ja RKP:n asema hallituksessa herättää ajoittain kiistoja.

Yleisradio on julkinen palvelu, jonka toimintaa säätelee Laki Yleisradio Oy:stä, erityisesti 7 §, joka velvoittaa monipuoliseen, kattavaan ja puolueettomaan tiedonvälitykseen sekä moniarvoisuuden edistämiseen. Suomi sijoittuu säännöllisesti RSF:n lehdistönvapausindeksin kärkeen, ja mediaan luotetaan kansainvälisesti poikkeuksellisen paljon. YLEä kohtaan esitetty kritiikki tulee erityisesti PS:ltä, joka pitää toimituksellista linjaa vasemmisto-vihreänä.

LUKU 1 — PUOLUEPOLIITTINEN HARHA

Tämä lähetys käsittelee puhelinmyyntiä, kuluttajansuojaa ja tietosuojaa. Yksikään puolue ei esiinny lähetyksessä nimeltä, eikä poliittisia kantoja esitetä suoraan. Puolueiden ohjelmakantojen arviointi suhteessa lähetyksen sisältöön on siksi pääosin soveltumaton tähän aineistoon. Alla olevat arviot perustuvat siihen, miten lähetyksen teemat — sääntely, kuluttajansuoja, elinkeinoelämän vastustus — sivuavat puolueiden ohjelmallisia painotuksia.

Puolue	Pisteet (-5..+5)	Lähetyksen esitys vs. ohjelma-asema
SDP	0	Puolue ei esiinny lähetyksessä — ohjelma-asema (kuluttajansuoja, työntekijänoikeudet) sivutaan rakenteellisesti mutta ei nimetä — jätetty pois
KOK	0	Puolue ei esiinny lähetyksessä — jätetty pois
PS	0	Puolue ei esiinny lähetyksessä — jätetty pois
KESK	0	Puolue ei esiinny lähetyksessä — jätetty pois
VIHR	0	Puolue ei esiinny lähetyksessä — jätetty pois
VAS	0	Puolue ei esiinny lähetyksessä — jätetty pois
RKP	0	Puolue ei esiinny lähetyksessä — jätetty pois

Puolueharha-yhteenveto

- Tarkin esitys: Ei sovellettavissa (pisteet 0 kaikille)
- Voimakkain vääristymä: Ei sovellettavissa
- Keskimääräinen poikkeama nolasta: 0,0
- Johtopäätös: Lähetys on kuluttaja-aiheinen tutkiva journalismi, jossa ei käsitellä puoluepolitiikkaa suoraan. Ainoa poliittisesti merkityksellinen viittaus on kuluttaja-asiamiehen toteamus (19:02), jonka mukaan tiukempi sääntely kaatui elinkeinoelämän vastustukseen — tämä sivuaa epäsuorasti oikeistopuolueiden deregulointikantoja, mutta puoluetta ei nimetä.

Vasemmisto-oikeisto-kokonaissuuntaus

SUUNTAUSPISTEET: -0,5

LUOKITUS: Lievästi oikeistoa suosiva / käytännössä tasapainoinen

Perustelu: Lähetys ei ota kantaa puoluepolitiikkaan. Ainoa havaittava epäsuora poliittinen lataus on se, että elinkeinoelämän lobbauksen mainitaan estäneen tiukemman sääntelyn (19:02), mikä voidaan tulkita epäsuorana kritiikkinä oikeistopuolueiden deregulointikantoja kohtaan — mutta tämä on niin heikko signaali, ettei se muuta kokonaisarviota merkittävästi. Pisteet -0,5 heijastaa sitä, että lähetys ei haasta elinkeinoelämän rakenteita systemaattisesti eikä tarjoa poliittisia ratkaisuja.

LUKU 2 — LÄHETYSTIEDOT JA AIHEVIITEKEHYS

Lähetystiedot

- Otsikko: MOT — Puhelinmyynti (tarkkaa otsikkoa ei mainita transkriptissä)
- Päivämäärä: Ei ilmene transkriptistä suoraan
- Arvioitu kesto: noin 27–28 minuuttia
- Toimittaja/juontaja: Nimetön MOT-toimittaja (ääni ja kuvaus viittaavat yhteen pääasialliseen toimittajaan)
- Haastatellut henkilöt:

Henkilö	Tehtävä	Puolue/taustaorganisaatio	Poliittinen spektri
Neea (anonyymi)	Entinen puhelinmyyjä, Silent Park	Ei puolueyhteyttä	Neutraali / kuluttaja
Katri Väänänen	Kuluttaja-asiamies, KKV	Viranomainen	Neutraali / viranomainen
Miika Vihervuori	Kuluttaja, hammasharjan ostaja	Ei puolueyhteyttä	Neutraali / kuluttaja
Emmi Korhonen	Yrittäjä, 29 v.	Ei puolueyhteyttä	Neutraali / yrittäjä
Scanrian toimitusjohtaja (nimetön)	Hakemistopalveluyrityksen tj.	Ei puolueyhteyttä	Elinkeinoelämä
Heljä-Tuulia Pihamaa	Apulaistietosuojavaltuutettu	Viranomainen	Neutraali / viranomainen
Ilpo Pohjola	A-Lottex Oy:n toimitusjohtaja	Ei puolueyhteyttä	Elinkeinoelämä
Loiste European edustaja (nimetön)	Yrityksen edustaja	Ei puolueyhteyttä	Elinkeinoelämä

Pääteema

MOT-ohjelma tutkii suomalaisen puhelinmyyntialan epäeettisiä käytäntöjä — aggressiivista myyntiä, harhaanjohtavia sopimuksia, robottipuheluita ja henkilötietojen kaupallista hyödyntämistä — sekä arvioi vuoden 2023 lakimuutoksen riittävyyttä.

LUKU 3 — 15 KRITERIÄ: YKSITYISKOHTAINEN ANALYYSI

Kovat faktat — laskettavissa ja tieteellisesti luotettavia

Hardfacts — 9 laskettavissa ja tieteellisesti todennettavissa olevaa tekniikkaa

1. ASiantuntijaValinta

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Kokonaispisteet: 3/10

Määritelmä: Kuka pääsee ääneen asiantuntijana?

Asiantuntija 1: Katri Väänänen, kuluttaja-asiamies (KKV)

Aikaleima: 03:36–04:34

Lausuma: "Edelleen ongelmia on, mutta selvästi ilmoitukset ovat laskusuunnassa, mikä on tietysti hyvä asia."

Sijoittuminen: Viranomainen, jonka tehtävä on valvoa kuluttajansuojaa — rakenteellisesti puolueeton suhteessa elinkeinoelämään

Puuttuva vastaääni: Alan itsesääntelyjärjestö tai elinkeinoelämän edustaja, joka olisi voinut haastaa ilmoitusmäärien tulkinnan

Lähteiden syvätarkistus:

(a) **RAHOITUS:** KKV on valtion viranomainen, rahoitetaan julkisista varoista. Ei kaupallisia intressejä.

(b) **MANDAATTI:** Kuluttajansuojan valvonta — täysin yhteensopiva neutraalin arvion kanssa tässä aiheessa.

(c) **USKOTTAVUUSMATTRIISI (Lähdeampel, 6 ulottuvuutta, -2 – +2):**

- U1 Eturistiriita: +2 — Ei kaupallista intressiä, viranomainen
- U2 Henkilökohtainen riski: +1 — Viranomainen, jonka lausunnot ovat julkisia ja tarkistettavissa
- U3 Asiantuntemus: +2 — Suora toimivalta kuluttajansuoja-asioissa
- U4 Mieliopijohdonmukaisuus: +1 — Viranomaislausunnot yleensä johdonmukaisia
- U5 Tunteet vs. data: +2 — Lausunnot perustuvat ilmoitustilastoihin
- U6 Lähdetaso: +2 — Ensisijainen lähde (viranomainen, jolla pääsy dataan)
- **YHTEENSÄ: +10 → LÄHDEAMPEL: VIHREÄ**

(c) **AMMATILLINEN OSAAMINEN:** n asema on läpinäkyvästi viranomainen.

Asiantuntija 2: Heljä-Tuulia Pihamaa, apulaistietosuojavaltuutettu

Aikaleima: 15:42–18:38

Lausuma: "Ehkä riski voi olla just se, että siinä menettää helposti kontrollin omiin tietoihinsa."

Sijoittuminen: Viranomainen, tietosuojan valvoja — rakenteellisesti puolueeton

Lähteiden syvätarkistus:

(a) **RAHOITUS:** Valtion viranomainen, julkinen rahoitus.

(b) **MANDAATTI:** Tietosuojan valvonta — täysin yhteensopiva.

(c) **USKOTTAVUUSMATTRIISI:**

Puheenjohtaja: Schläpfer, David-**Yhteystiedot:** kontakt@SVFAB.ch-**Osoite:** SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

- U1 Eturistiriita: +2 — Ei kaupallista intressiä
- U2 Henkilökohtainen riski: +1 — Julkinen viranomainen
- U3 Asiantuntemus: +2 — Suora toimivalta tietosuoja-asioissa
- U4 Mieliapidejohdonmukaisuus: +1 — Viranomaislausunnot johdonmukaisia
- U5 Tunteet vs. data: +1 — Pääosin asiallinen, mutta "ehkä riski voi olla" on varovainen
- U6 Lähdetaso: +2 — Ensisijainen lähde
- YHTEENSÄ: +9 → LÄHDEAMPEL: VIHREÄ

(c) AMMATILLINEN OSAAMINEN: Ei rakenteellista puolueellisuutta.

Asiantuntija 3: Ilpo Pohjola, A-Lottex Oy:n toimitusjohtaja

Aikaleima: 24:28–26:57

Lausuma: "Tää ei ole sitä laatua, mitä me meidän alihankkijoilta vaaditaan."

Sijoittuminen: Elinkeinoelämän edustaja, jonka yritys on itse ollut KKV:n käsittelyssä — selkeä eturistiriita

Lähteiden syvätarkistus:

(a) RAHOITUS: Yksityinen yritys, varainhankintayhtiö urheilujärjestöille.

(b) MANDAATTI: Ei yhteensopiva neutraalin arvion kanssa — puolustaa omaa toimintaansa.

(c) USKOTTAVUUSMATTRISI:

- U1 Eturistiriita: -2 — Puolustaa omaa yritystään ja toimintamalliaan
- U2 Henkilökohtainen riski: -1 — Lausunnot voivat vahingoittaa yritystä, mutta myös suojata sitä
- U3 Asiantuntemus: +1 — Tuntee alan käytännöt
- U4 Mieliapidejohdonmukaisuus: 0 — Ei tietoa aiemmista lausunnoista
- U5 Tunteet vs. data: 0 — Sekoitus faktoja ja puolustuspuhetta
- U6 Lähdetaso: +1 — Ensisijainen lähde omasta toiminnastaan
- YHTEENSÄ: -1 → LÄHDEAMPEL: KELTAINEN

(c) AMMATILLINEN OSAAMINEN: n käsittelyssä.

Puuttuvat asiantuntijaryhmät:

- Alan itsesääntelyjärjestö (Asiakkuusmarkkinointiliitto tai vastaava)
- Oikeustieteen asiantuntija robottipuheluiden oikeudellisesta asemasta
- Psykologi tai käyttäytymistutkija aggressiivisen myynnin vaikutuksista

Yhteenveto (matriisitulos):

- Katri Väänänen (KKV): VIHREÄ (+10) — luotettava viranomaislähde
- Heljä-Tuulia Pihamaa (tietosuojavaltuutettu): VIHREÄ (+9) — luotettava viranomaislähde
- Ilpo Pohjola (A-Lottex): KELTAINEN (-1) — eturistiriita, puolustaa omaa toimintaansa

2. LÄHTEIDEN VALINTA

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Väitteet ilman ensisijaista lähdettä = rangaistuspisteet (huhujen tarkistus)

Kokonaispisteet: 3/10

Määritelmä: Mitä lähteitä siteerataan? Ovatko ne monipuolisia ja riippumattomia?

Lähde 1: KKV:lle tehdyt yhteydenotot (yli 70 kpl Loiste-harjoista)

Aikaleima: 20:31–20:38

Lausuma: "Luen yli 70 KKV:lle tänä vuonna tehtyä yhteydenottoa Loiste-harjojen myynnistä."

(a) **Rahoitus ja hallinto:** KKV on valtion viranomainen — luotettava lähde

(b) **Rakenteellinen eturistiriita:** Ei — KKV:n tehtävä on kuluttajansuoja

(c) Puuttuuko vastaava lähde? Loiste European oma asiakastytyväisyyssdata tai reklamaatiotilastot puuttuvat

Lähde 2: Käräjäoikeustapakukset (yli 1 300 asiakasta)

Aikaleima: 08:31–08:39

Lausuma: "Hammasharjaryitys on kolmen vuoden olemassaolonsa aikana perinyt yli 1 300 asiakkaan velkoja oikeusteitse."

(a) **Rahoitus:** Julkinen oikeusrekisteri — luotettava

(b) **Rakenteellinen eturistiriita:** Ei

(c) Puuttuuko vastaava lähde? Yrityksen oma selitys käräjäoikeustapausten syistä jää puutteelliseksi (edustaja kieltäytyi haastattelusta)

Lähde 3: Kiinalainen tehdas (Google-haku)

Aikaleima: 08:56–09:40

Lausuma: "Löydän lasten hammasharjojen avulla Googesta kiinalaisen tehtaan."

(a) **Rahoitus:** Kaupallinen verkkosivusto — ei virallinen lähde

(b) **Rakenteellinen eturistiriita:** Ei suoraa, mutta lähde on epävirallinen

(c) Puuttuuko vastaava lähde? Tuoteturvallisuusviranomaisen arvio harjojen laadusta puuttuu

Huomautus: Toimittaja itse toteaa (09:22–09:40): "Mutta se pitää sanoa heti tähän yhteyteen, että mehän ei voida arvioida sitä, kuinka laadukkaita nää harjat on." — Tämä on asianmukainen varaus.

Huhutarkistus (rangaistuspisteet):

Transkriptissä ei havaita selkeitä huhuihin perustuvia väitteitä ilman ensisijaista lähdettä. Ei rangaistuspisteitä.

Yhteenvedo: Lähteet ovat pääosin luotettavia (viranomaiset, oikeusrekisterit), mutta elinkeinoelämän puoli on aliedustettu — Loiste European kieltäytyminen haastattelusta jättää merkittävän aukon.

3. PUHEAJAN JAKAUTUMINEN

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

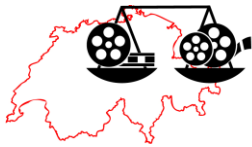
Kokonaispisteet: 3/10

Määritelmä: Puheajan jakautuminen eri kantojen välillä.

Arvioitu puheaika:

- Toimittaja (kerronta, kysymykset, selitykset): noin 10 min. (37 %)
- Kuluttajat/uhrit (Neea, Miika Vihervuori, Emmi Korhonen): noin 8 min. (30 %)
- Viranomaiset (Väänänen, Pihamaa): noin 5 min. (19 %)
- Elinkeinoelämä (Pohjola, Scanrian tj., Loiste-edustaja): noin 4 min. (15 %)

Yhteenveto: Puheajan jakautuminen suosii kuluttajien ja viranomaisten näkökulmaa suhteessa elinkeinoelämään. Loiste Europen kieltäytyminen haastattelusta selittää osittain epäsuhtaa, mutta alan itsesääntelyjärjestöjä tai muita elinkeinoelämän edustajia ei haettu tasapainottamaan kokonaisuutta. Epäsuhta on kuitenkin tutkivan journalismin kontekstissa ymmärrettävä.

4. POISJÄTTÄMINEN (Valikoiva poisjättäminen)

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Kokonaispisteet: 4/10

Määritelmä: Mitä ei näytetä, vaikka se olisi relevanttia?

Poisjättäminen 1:

Konteksti: Alan itsesääntelyjärjestöjen (esim. Asiakkuusmarkkinointiliitto) näkökulma puuttuu kokonaan

Relevantti kohdassa: Koko lähetys, erityisesti 03:00–03:36

Vaikutus: Katsoja saa kuvan, että ala ei itsesäätele lainkaan, vaikka järjestöjä on olemassa

Poisjättäminen 2:

Konteksti: Kansainvälinen vertailu puuttuu — esimerkiksi Saksan tai Ruotsin tiukempi opt-in-sääntely

Relevantti kohdassa: 18:44–19:12 (lakimuutoksen riittävyys)

Vaikutus: Katsoja ei saa tietoa siitä, että tiukempi sääntely on toiminut muualla

Poisjättäminen 3:

Konteksti: Onnistuneet puhelinmyyntitapaukset tai tyytyväiset asiakkaat puuttuvat

Relevantti kohdassa: Koko lähetys

Vaikutus: Lähetys antaa yksipuolisen kuvan alasta — kaikki puhelinmyynti näyttäytyy ongelmallisena

Yhteenveto: Merkittävimmät poisjättämiset liittyvät alan itsesääntelyyn ja kansainväliseen vertailuun. Nämä eivät vääristä ydinviestiä, mutta heikentävät kokonaiskuvan tasapainoisuutta.

Puuttuvat äänet

- Alan itsesääntelyjärjestö (esim. Asiakkuusmarkkinointiliitto): Olisi voinut kertoa alan omista eettisistä ohjeista ja niiden noudattamisesta
- Oikeustieteen asiantuntija: Olisi voinut analysoida robottipuheluiden oikeudellista asemaa syvällisemmin
- Ruotsalainen tai saksalainen kuluttajaviranomainen: Olisi tarjonnut kansainvälistä vertailukontekstia tiukemmasta sääntelystä
- Puhelinmyyjien ammattiliitto tai edustaja: Olisi voinut kertoa alan työntekijöiden näkökulmasta laajemmin
- Tietosuoja-asiantuntija yksityiseltä sektorilta: Olisi voinut arvioida henkilötietokaupan laajuutta ja riskejä laajemmin
- Eduskunnan kuluttaja-asioita käsittelevä kansanedustaja: Olisi voinut kommentoida lainsäädännön kehittämistarpeita
- Psykologi tai käyttäytymistutkija: Olisi voinut selittää, miksi kuluttajat suostuvat aggressiiviseen myyntiin

5. LUKUJEN MANIPULOINTI

2/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Täydelliset luvut sisältävät: absoluuttiarvo, osuus (%) ja trendi

Kokonaispisteet: 2/10

Määritelmä: Tilastojen valikoiva tai harhaanjohtava käyttö.

Löydös 1:

Aikaleima: 08:31–08:39

Luku: "Hammasharjayritys on kolmen vuoden olemassaolonsa aikana perinyt yli 1 300 asiakkaan velkoja oikeusteitse."

Ulottuvuudet: (a) Absoluuttinen arvo esitetään ✓ — (b) Suhteellinen osuus puuttuu X — (c) Trendi puuttuu X

Puuttuva konteksti: Yritys kertoo myyneensä "satoja tuhansia harjoja" (05:43–05:50) — 1 300 käräjäoikeustapausta suhteessa esimerkiksi 500 000 myyntiin olisi 0,26 %, mikä muuttaisi tulkintaa merkittävästi

Vaikutus: Absoluuttinen luku "1 300" kuulostaa suurelta ilman suhdetta kokonaismyyntiin

Löydös 2:

Aikaleima: 17:01–17:08

Luku: "135 sivua" (tietosuojaselosteiden yhteispituus)

Ulottuvuudet: (a) Absoluuttinen arvo ✓ — (b) Suhteellinen merkitys ✓ (havainnollistettu) — (c) Trendi ei relevantti

Puuttuva konteksti: Ei merkittävää puutetta — luku on havainnollistava, ei argumentatiivinen

Vaikutus: Havainnollistava käyttö, ei manipulatiivinen

Yhteenvedo: Merkittävin lukujen käyttöön liittyvä ongelma on käräjäoikeustapausten absoluuttisen luvun esittäminen ilman suhdetta kokonaismyyntiin. Tämä ei ole vakava manipulaatio, mutta heikentää tilastollista tarkkuutta.

6. SYLLISYYS ASSOSIAATION KAUTTA (Kontaktisyllisyys)

2/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Kokonaispisteet: 2/10

Määritelmä: Diskreditointi assosiaation kautta negatiivisiin ryhmiin tai ideoihin.

Assosiaatio 1:

Aikaleima: 09:01–09:22

Lainaus: "Sieltä löytyy myös aikuisten Loiste-harja. Hahaa, täällä taitaa olla. Tässä lukee, että täältä voi saada tämmöstä bulkkikamaa."

Tekniikka: Kiinalainen alkuperä yhdistetään epäsuorasti heikkoon laatuun sanalla "bulkkikamaa"

Vaikutus: Katsoja voi tulkita kiinalaisen valmistuksen negatiivisena, vaikka toimittaja itse korjaa tämän heti (09:22–09:40)

Huomio: Toimittaja korjaa assosiaation välittömästi: "Eihän se kerro, että tuote on laaduton." Tämä lieventää löydöstä merkittävästi.

Yhteenveto: Yksittäinen, itse korjattu assosiaatio kiinalaisen valmistuksen ja heikon laadun välillä. Ei systemaattista kontaktisyllisyystekniikkaa. Pisteet 2/10 heijastaa alkuperäistä sanavalintaa "bulkkikamaa", joka on arvolatautunut.

7. AJOITUS

2/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Kokonaispisteet: 2/10

Määritelmä: Tietojen strateginen sijoittelu (alku/keskikohta/loppu).

Löydös 1:

Sijainti: 00:25–00:33 (alku)

Sisältö: "Jos et pystynyt kahteen kauppaan tunnissa, niin olit suoraan sanottuna täysin paska ja luuseri."

Ajoitusvaikutus: Lähetys alkaa voimakkaalla, emotionaalisesti latautuneella lainauksella, joka asettaa koko lähetyksen negatiivisen kehysten ennen minkäänlaista kontekstualisointia

Löydös 2:

Sijainti: 27:14–27:30 (loppu)

Sisältö: "Mitä jäi käteen? Puhelinmyyntialaa on putsattu, mutta isoin sotku on vielä siivoamatta."

Ajoitusvaikutus: Lähetys päättyy toimittajan omaan johtopäätökseen, joka vahvistaa negatiivisen kokonaiskuvan — ei tasapainottavaa loppukommenttia

Yhteenveto: Aloitus- ja lopetusrakenne vahvistaa negatiivista kehystä, mutta tämä on tutkivalle journalismille tyypillistä eikä erityisen manipulatiivista.

8. VALIKOIVA NÄRKÄSTYS

1/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Suuttumus = puolueellisuus. Valikoiva suuttumus vahvistaa havaintoa. Pisteet = suuttumisaste (0–5) + valikoivuus (0–5)

Kokonaispisteet: 1/10

Määritelmä: Närkästys tietyissä kannoissa mutta ei vertailukelpoisissa muissa.

Metodinen periaate (v2.2): Ennen jokaista arviointia on dokumentoitava laukaiseva tapahtuma. Reaktio voidaan arvioida valikoivaksi vain, jos vertailukelpoiset laukaisevat tapahtumat muissa kannoissa eivät tuottaneet vastaavaa reaktiota.

Löydös 1:

Aikaleima: 27:07–27:14

Laukaiseva tapahtuma: Toimittajan yhteenveto lähetyksen lopussa

Reaktio: "Puhelinmyyntialaa on putsattu, mutta isoin sotku on vielä siivoamatta."

Vertailu: Toimittaja ei käytä vastaavaa arvolatautunutta kieltä viranomaisten tai lainsäätäjien toiminnasta, vaikka KKV:n valvonta on ollut hidasta

Epäsymmetria: Heikko — toimittajan johtopäätös kohdistuu alaan yleisesti, ei yksittäiseen poliittiseen kantaan

Närkästysaste: 1/5

Valikoivuus: 1/5

Yhteenveto: Lähetyksessä ei havaita merkittävää valikoivaa närkästystä. Toimittajan kriittinen sävy kohdistuu tasaisesti eri toimijoihin (yritykset, lainsäätäjät, elinkeinoelämä). Pisteet 1/10 heijastaa lievää arvolatautuneisuutta loppuyhteenvedossa.

9. TÄYDELLISYYYS (Valikoiva poisjättäminen — kokonaiskuva)

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Kokonaispisteet: 4/10

Määritelmä: Kuinka kattavasti lähetys kuvaa aihetta?

Löydös 1:

Aikaleima: 18:44–19:12

Puuttuva näkökulma/fakta: Kansainvälinen vertailu tiukemmasta opt-in-sääntelystä

Relevanssi: Kuluttaja-asiamies mainitsee, että tiukempi sääntely kaatui elinkeinoelämän vastustukseen — kansainvälinen esimerkki olisi osoittanut, onko tiukempi sääntely toiminut

Vaikutus: Katsoja ei saa tietoa siitä, että vaihtoehtoisia malleja on olemassa ja ne toimivat

Löydös 2:

Aikaleima: Koko lähetys

Puuttuva näkökulma/fakta: Alan itsesääntelyjärjestöjen toiminta ja tehokkuus

Relevanssi: Lähetys antaa kuvan, että ala ei itsesäätele — todellisuudessa Asiakkuusmarkkinointiliitto on olemassa

Vaikutus: Kokonaiskuva alasta on yksipuolisempi kuin todellisuus

Löydös 3:

Aikaleima: Koko lähetys

Puuttuva näkökulma/fakta: Onnistuneet puhelinmyyntitapaukset tai tyytyväiset asiakkaat

Relevanssi: Tasapainoinen kuva alasta edellyttäisi myös positiivisia esimerkkejä

Vaikutus: Kaikki puhelinmyynti näyttäytyy ongelmallisena

Yhteenveto: Lähetys on tutkivaa journalismia, jossa tietty yksipuolisuus on odotettavissa. Merkittävimmät puutteet liittyvät kansainväliseen vertailuun ja alan itsesääntelyyn.

Pehmeät faktat — neuvoteltavissa, ei puhtaasti laskettavissa

Softfacts — 6 kvalitatiivista tekniikkaa

10. KEHYSTÄMINEN (Viitekehityksen asettaminen)

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Kokonaispisteet: 4/10

Määritelmä: Miten aihe perustavanlaatuisesti kehystetään?

Löydös 1:

Aikaleima: 00:10–00:22

Lainaus: "Olemme tutkimassa puhelinmyyntiä ja löytäneet useita epäeettisesti toimivia yrityksiä."

Manipulaatio: Lähetys kehystetään alusta alkaen "epäeettisten yritysten" löytämiseksi — ei neutraaliksi tutkimukseksi alan tilasta

Miksi ongelmallinen: Kehys sulkee pois mahdollisuuden, että lähetys voisi päättyä myönteiseen tai neutraaliin johtopäätökseen

Löydös 2:

Aikaleima: 02:53–03:02

Lainaus: "Puhelinmyyjän ammatti on Suomessa yksi vähiten arvostetuista ammateista. Alaa on yritetty putsata aggressiivisesta myynnistä ja huijauksista."

Manipulaatio: "Huijaukset" esitetään alan vakiintuneena piirteenä, ei poikkeuksena

Miksi ongelmallinen: Kehys leimaa koko alan ennen kuin yksittäisiä tapauksia on esitetty

Löydös 3:

Aikaleima: 27:07–27:14

Lainaus: "Puhelinmyyntialaa on putsattu, mutta isoin sotku on vielä siivoamatta."

Manipulaatio: Toimittajan johtopäätös käyttää metaforaa "sotku", joka on arvolatautunut

Miksi ongelmallinen: Johtopäätös esitetään toimittajan omana arviona, ei haastateltavien lausumana

Yhteenveto: Lähetys on kehystetty tutkivaksi journalismiksi, joka etsii ongelmia — tämä on lajityypille tyypillistä, mutta kehys sulkee pois tasapainoisemman kokonaiskuvan mahdollisuuden.

11. SANAVALINNAT JA KÄSITTEET

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Kokonaispisteet: 3/10

Määritelmä: Mitä kieltä käytetään? Mitä konnotaatioita asetetaan?

Löydös 1:

Aikaleima: 09:08–09:15

Lainaus: "Tässä lukee, että täältä voi saada tämmöstä bulkkikamaa."

Manipulaatio: "Bulkkikamaa" on arvolatautunut ilmaus, joka yhdistää kiinalaisen valmistuksen heikkoon laatuun

Miksi ongelmallinen: Neutraali vaihtoehto olisi: "massatuotantoa" tai "standardituotteita"

Löydös 2:

Aikaleima: 27:07–27:14

Lainaus: "Isoin sotku on vielä siivoamatta."

Manipulaatio: "Sotku" on arvolatautunut metafora, joka vahvistaa negatiivista kokonaiskuvaa

Miksi ongelmallinen: Neutraali vaihtoehto olisi: "merkittäviä ongelmia on edelleen ratkaisematta"

Löydös 3:

Aikaleima: 00:25–00:33

Lainaus: "Jos et pystynyt kahteen kauppaan tunnissa, niin olit suoraan sanottuna täysin paska ja luuseri."

Manipulaatio: Voimakas kielenkäyttö lähetyksen alussa asettaa emotionaalisen sävyn

Miksi ongelmallinen: Lainaus on autenttinen, mutta sen sijoittaminen aivan alkuun on toimituksellinen valinta, joka vahvistaa negatiivista kehystä

Yhteenveto: Sanavalinnat ovat pääosin asiallisia, mutta muutama arvolatautunut ilmaus ("bulkkikamaa", "sotku") heikentää neutraaliutta. Vakavaa manipulaatiota ei havaita.

12. MODEROINTIKÄYTTÄYTYMINEN

3/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Kokonaispisteet: 3/10

Määritelmä: Epäsymmetriat jatkokysymyksissä, keskeytyksissä, myötätunnon osoituksissa.

Methodinen periaate (v2.2): Ennen jokaista arviointia on dokumentoitava laukaiseva tapahtuma. Interventio voidaan arvioida epäsymmetriseksi vain, jos vertailukelpoiset laukaisevat tapahtumat muilla vierailta eivät tuottaneet vastaavaa interventiota.

Löydös 1:

Aikaleima: 13:53–14:04

Laukaiseva tapahtuma: Scanrian toimitusjohtaja väittää, ettei kyse ole huijauksesta

Lainaus (toimittaja): "Sä olet vakaasti sitä mieltä, että ei ole kyse huijauksesta?"

Vertailu: Kuluttaja-asiamiehelle ei esitetä vastaavaa haastavia jatkokysymyksiä viranomaistoiminnan hitaudesta

Epäsymmetria: Kohtalainen — toimittaja haastaa elinkeinoelämän edustajan mutta ei viranomaista yhtä suoraan

Löydös 2:

Aikaleima: 08:01–08:07

Laukaiseva tapahtuma: Miika Vihervuori kertoo kokemuksestaan

Lainaus (toimittaja): "Koetko, että sua on huijattu? — Kyllä. Millä tavalla?"

Vertailu: Toimittaja johdattelee kuluttajaa vahvistamaan "huijaus"-kehyksen — elinkeinoelämän edustajille ei esitetä vastaavaa johdattelevaa kysymystä

Epäsymmetria: Kohtalainen — "huijattu"-sanon käyttö on johdatteleva

Yhteenveto: Toimittaja on selvästi kriittisempi elinkeinoelämän edustajia kohtaan kuin viranomaisia tai kuluttajia kohtaan. Tämä on tutkivalle journalismille tyypillistä, mutta luo havaittavan epäsymmetrian.

13. KYSYMYSEPÄSYMMETRIA

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Kokonaispisteet: 4/10

Määritelmä: Eri henkilöille esitettyjen kysymysten kovuuden erot.

Epäsymmetria 1:

Scanrian toimitusjohtajalle, 13:53: "Sä olet vakaasti sitä mieltä, että ei ole kyse huijauksesta?" — kova

Katri Väänäselle (KKV), 03:36–04:34: Ei haastavia kysymyksiä KKV:n valvonnan hitaudesta tai resurssipuutteista —
pehmeä

Vertailu: Elinkeinoelämän edustajaa haastetaan suoraan, viranomaista ei — epäsymmetria on selkeä

Epäsymmetria 2:

Ilpo Pohjolalle (A-Lottex), 24:57–25:11: "Ilmeisesti tätä spiikkiä käytettiin jonkun aikaa. Puhutaan kuukausista." —
kohtalaisen kova

Heljä-Tuulia Pihamaalle (tietosuojavaltuutettu), 15:53–16:22: "Kun yritykset järjestää arvontoja, mikä siinä on
motiivina?" — neutraali/pehmeä

Vertailu: Elinkeinoelämän edustajaa haastetaan epäsuorasti, viranomaista ei lainkaan

*Yhteenveto: Kysymysepäsymmetria on havaittava — elinkeinoelämän edustajia haastetaan selvästi kovemmin
kuin viranomaisia. Tämä on tutkivalle journalismille tyypillistä, mutta heikentää tasapainoisuutta.*

14. VÄÄRÄ TASAPAINO

1/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Kokonaispisteet: 1/10

Määritelmä: Keinotekoinen tasapaino todellisesta epätasapainosta huolimatta.

Löydös 1:

Aikaleima: 09:22–09:40

Rakenne: "Mutta se pitää sanoa heti tähän yhteyteen, että mehän ei voida arvioida sitä, kuinka laadukkaita nää harjat on. Suomeen tulee Kiinasta paljon elektroniikkaa ja käyttöesineitä. Eihän se kerro, että tuote on laaduton."

Analyysi: Toimittaja lisää tasapainottavan kommentin kiinalaisen alkuperän jälkeen — tämä on asianmukainen korjaus, ei väärä tasapaino

Yhteenveto: Väärää tasapainoa ei havaita merkittävästi. Toimittaja tekee asianmukaisia varauksia ja korjauksia. Pisteet 1/10 heijastaa sitä, että lähetys ei systemaattisesti luo keinotekoista tasapainoa.

15. AGENDA-ASETTAMINEN

4/10

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Kokonaispisteet: 4/10

Määritelmä: Mikä on normaalia/itsestään selvää? Mikä ei pääse agendalle?

Löydös 1:

Asetettu agenda-elementti: Puhelinmyynti on lähtökohtaisesti ongelmallinen ala

Aikaleima: 00:10–00:22 — Todiste: "Olemme tutkimassa puhelinmyyntiä ja löytäneet useita epäeettisesti toimivia yrityksiä."

Vaihtoehtoinen agenda: Puhelinmyynti on laillinen myyntikanava, jossa on sekä hyviä että huonoja toimijoita — tämä näkökulma ei pääse agendalle

Löydös 2:

Asetettu agenda-elementti: Tiukempi sääntely on ratkaisu

Aikaleima: 18:44–19:12 — Todiste: "KKV olisi tahtonut lakiin, että kuluttajilta pitää saada puhelinmyyntiin etukäteen lupa."

Vaihtoehtoinen agenda: Itsesääntelymekanismit, kuluttajavalistus tai teknologiset ratkaisut voisivat olla vaihtoehtoisia tai täydentäviä ratkaisuja — näitä ei käsitellä

Yhteenveto: Lähetys asettaa agendalle implisiittisesti, että puhelinmyynti on ongelma, joka vaatii tiukempaa sääntelyä. Vaihtoehtoiset ratkaisumallit eivät pääse agendalle.

LUKU 4 — KOKONAISARVIOINTI

Yksittäispisteet yhteenveto

Nro	Kriteeri	Tyyppi	Pisteet	Pääasiallinen löydös (1 lause)
1	Asiantuntijavalinta	K	3	Viranomaislähteet luotettavia, mutta alan itsesääntelyjärjestöt puuttuvat
2	Lähteiden valinta	K	3	Pääosin luotettavat lähteet, mutta elinkeinoelämän puoli aliedustettu
3	Puheajan jakautuminen	K	3	Kuluttajat ja viranomaiset saavat enemmän aikaa kuin elinkeinoelämä
4	Poisjättäminen	K	4	Kansainvälinen vertailu ja alan itsesääntely puuttuvat
5	Lukujen manipulointi	K	2	Käräjäoikeustapausten absoluuttinen luku ilman suhdetta kokonaisuuteen
6	Kontaktisyys	K	2	Yksittäinen, itse korjattu assosiaatio kiinalaisen valmistuksen ja laadun välillä
7	Ajoitus	K	2	Emotionaalisesti latautunut aloitus ja negatiivinen lopetus
8	Valikoiva närkästys	K	1	Ei merkittävää valikoivaa närkästystä
9	Täydellisyys	K	4	Kansainvälinen vertailu ja alan itsesääntely puuttuvat kokonaiskuvasta
10	Kehyistäminen	P	4	Lähetys kehystetty "epäeettisten yritysten löytämiseksi" alusta alkaen
11	Sanavalinnat	P	3	Muutama arvolatautunut ilmaus ("bulkkikamaa", "sotku")
12	Moderointikäyttäytyminen	P	3	Elinkeinoelämää haastetaan enemmän kuin viranomaisia
13	Kysymysepäsymmetria	P	4	Elinkeinoelämälle kovemmat kysymykset kuin viranomaisille
14	Väärä tasapaino	P	1	Ei merkittävää väärää tasapainoa
15	Agenda-asettaminen	P	4	Tiukempi sääntely asetetaan implisiittisesti ainoaksi ratkaisuksi

Tulokset

- KOVIEN FAKTOJEN PISTEET (Kriteerit 1–9 keskiarvo): 2,7 / 10
- PEHMEIDEN FAKTOJEN PISTEET (Kriteerit 10–15 keskiarvo): 3,2 / 10
- KOKONAISPISTEET (kaikkien 15 kriteerin keskiarvo): 2,9 / 10

Hallitsevat tekniikat

Tämän lähetyksen kolme vahvinta tekniikkaa:

- 1. Kehyistäminen (Pisteet 4):** Lähetys kehystetään alusta alkaen "epäeettisten yritysten löytämiseksi", mikä sulkee pois tasapainoisemman kokonaiskuvan mahdollisuuden. Aloituslause (00:10) ja loppuyhteenveto (27:07) vahvistavat tätä kehystä.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

2. Agenda-asettaminen (Pisteet 4): Tiukempi sääntely esitetään implisiittisesti ainoana ratkaisuna, kun taas itsesääntelymekanismit, kuluttajavalistus ja kansainväliset vertailumallit jäävät agendalta pois. Kuluttaja-asiamiehen lausunto (18:57–19:05) vahvistaa tätä yksipuolisesti.

3. Kysymysepäsymmetria (Pisteet 4): Elinkeinoelämän edustajia haastetaan selvästi kovemmin kuin viranomaisia — Scanrian toimitusjohtajalle esitetään suora haastava kysymys (13:53), mutta KKV:n valvonnan hitautta tai resurssipuutteita ei kyseenalaisteta lainkaan.

Lähetyksen ydinviestit

****VIESTI 1 (SISÄLLÖLLINEN):** ** "Puhelinmyyntiala on edelleen täynnä epäeettisiä toimijoita, joita lakimuutos ei ole riittävästi kurittanut."

Tekniikka: Kehyminen ja agenda-asettaminen — Todisteet: 00:10, 27:07

****VIESTI 2 (HENKILÖKOHTAINEN):** ** "Kuluttajat ja yrittäjät ovat puolustuskyvyttömiä aggressiivista puhelinmyyntiä vastaan."

Tekniikka: Uhrinarratiivi, emotionaalinen aloitus — Todisteet: 00:25, 07:04, 12:32

****VIESTI 3 (YHTEISKUNNALLINEN):** ** "Elinkeinoelämän lobbaus on estänyt riittävän kuluttajansuojan, ja viranomaisilla on liian vähän toimivaltaa."

Tekniikka: Poisjättäminen (vaihtoehtoisten ratkaisujen puuttuminen), kysymysepäsymmetria — Todisteet: 18:57, 19:02

Manipulaatioasteen luokitus

Perustelu: Lähetyksen kokonaispisteet 2,9/10 sijoittuu "lievä tendenssi" -luokkaan. Lähetys on tutkivaa journalismia, jossa tietty yksipuolisuus on lajityypille ominaista ja odotettavissa. Merkittävimmät puutteet liittyvät kansainvälisen vertailun ja alan itsesääntelyjärjestöjen puuttumiseen sekä kysymysepäsymmetriaan viranomaisten ja elinkeinoelämän välillä. Laki Yleisradio Oy:stä 7 §:n näkökulmasta lähetys täyttää pääosin monipuolisen tiedonvälityksen vaatimuksen, mutta tiukemman sääntelyn esittäminen ainoana ratkaisuna ilman vaihtoehtoisten mallien käsittelyä on lievä puute moniarvoisuuden edistämässä.

JOHTOPÄÄTÖS

MOT-lähetys puhelinmyynnistä on ammattimaisesti toteutettua tutkivaa journalismia, joka dokumentoi todellisia kuluttajansuojaongelmia luotettavien lähteiden — viranomaisten, kuluttajien ja oikeusrekisterien — avulla. Lähetyksen kokonaispisteet 2,9/10 osoittaa lievää tendenssiä, joka on tutkivalle journalismille tyypillistä eikä ylitä Laki Yleisradio Oy:stä 7 §:n asettamaa kynnyksiä vakavasta puolueellisuudesta. Merkittävimmät puutteet ovat kansainvälisen vertailun puuttuminen, alan itsesääntelyjärjestöjen sivuuttaminen ja kysymysepäsymmetria viranomaisten ja elinkeinoelämän välillä. Lähetys ei käsittele puoluepolitiikkaa suoraan, joten puoluepoliittinen harha ei ole relevantti arviointiperuste tässä tapauksessa. Laki Yleisradio Oy:stä 7 §:n vaatimus monipuolisesta ja kattavasta tiedonvälityksestä täyttyy pääosin, mutta tiukemman sääntelyn esittäminen implisiittisesti ainoana ratkaisuna ilman vaihtoehtoisten mallien käsittelyä on lievä puute moniarvoisuuden edistämässä.

15 KRITERIN KOKONAI SARVIINTI

Yksittäiset pisteet — Kaikki 15 kriteeriä

Nro	Kriteeri	Score	Luokitus
1	ASiantuntijaValinta	3/10	Lievä vinoutuma
2	Lähteiden Valinta	3/10	Lievä vinoutuma
3	Puheajan Jakautuminen	3/10	Lievä vinoutuma
4	Poisjättäminen (Valikoiva poisjättäminen)	4/10	Lievä vinoutuma
5	Lukujen Manipulointi	2/10	Huomaamaton
6	Syällisyys Assosiaation kautta (Kontaktisyällisyys)	2/10	Huomaamaton
7	Ajoitus	2/10	Huomaamaton
8	Valikoiva Närkästys	1/10	Huomaamaton
9	Täydellisyys (Valikoiva poisjättäminen — kokonaiskuva)	4/10	Lievä vinoutuma
10	Kehyttäminen (Viitekehyksen asettaminen)	4/10	Lievä vinoutuma
11	SanaValinnat ja Käsitteet	3/10	Lievä vinoutuma
12	Moderointikäyttäytyminen	3/10	Lievä vinoutuma
13	Kysymysepäsymmetria	4/10	Lievä vinoutuma
14	Väärä Tasapaino	1/10	Huomaamaton
15	Agenda-Asettaminen	4/10	Lievä vinoutuma

HARDFACTS-PISTEMÄÄRÄ (1-8)

3.0/10

Lievä epätasapaino

SOFTFACTS-PISTEMÄÄRÄ (9-14)

4.0/10

Lievä epätasapaino

KOKONAIPISTEMÄÄRÄ

3.5/10

Lievä epätasapaino

Hardfacts- ja Softfacts-keskiarvo

SELITE — Pisteiden merkitys

Yksittäiset pisteet kriteeriä kohti (0–10)

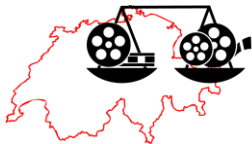
0	Ei havaintoa	Merkityksellistä poikkeavuutta ei havaittu.
1–2	Heikko havainto	Lievä poikkeavuus ilman olennaista vaikutusta tasapuolisuuteen.
3–4	Lievä–kohtalainen havainto	Tunnistettava tendenssi; vaikutuksen merkityksellisyys vähäinen–kohtalainen.
5	Kohtalainen havainto, vaikutusta	Merkityksellinen vinoutuma, joka vaikuttaa yleisön mielipiteenmuodostukseen.
6	Merkittävä havainto (kynnys)	Pisteet 6 ja yli luokitellaan merkittäviksi havainnoiksi.
7	Merkittävä havainto	Selkeä, hyvin dokumentoitu vinoutuma, jolla on selvä vaikutus.
8–9	Vakava havainto	Voimakas vinoutuma; useita dokumentoituja yksittäishavaintoja tässä kriteerissä.
10	Maksimaalinen vakavuus	Järjestelmällinen, läpileikkaava vinoutuma tässä kriteerissä.

Koottu poikkeamaindeksi — Tulkinta-alueet

0.0 – 2.5	Huomaamaton	Merkittäviä kaavoja ei havaittu; lähetys täyttää tasapuolisuusvaatimuksen.
2.6 – 4.0	Lievä vinoutuma	Yksittäisiä poikkeavuuksia; tilastollisesti näkyviä, mutta toleranssialueella.
4.1 – 6.0	Merkittävä vinoutuma	Useita merkittäviä havaintoja; näkökulmien monimuotoisuuden olennainen heikentyminen.
6.1 – 8.0	Vakava poikkeama tasapuolisuusvaatimuksesta. Korkea poikkeama-aste	Voimakkaita lähetystenrajat ylittäviä kaavoja; korkea vaikutuksen merkityksellisyys.
8.1 – 10	Perustavanlaatuinen järjestelmällinen yksipuolisuus. Erittäin korkea puolueellisuusaste	Maksimaalinen vakavuus lähes kaikissa kriteereissä; järjestelmällisesti yksipuolinen raportointi.

Puoluepoliittinen vinoutuma (-5 ... +5)

-5 ... -3	Vahvasti haitattu	Puolue on merkittävästi aliedustettu kehystyksessä, lähetysajassa tai esityksessä.
-2 ... -1	Lievästi haitattu	Tunnistettava mutta lievä haittaaminen.
0	Neutraali	Ei havaittavissa suosimista tai haittaamista.
+1 ... +2	Lievästi suosittu	Tunnistettava mutta lievä suosiminen.
+3 ... +5	Vahvasti suosittu	Puolue on merkittävästi yliedustettu kehystyksessä, lähetysajassa tai esityksessä.

LUKU 5 — OIKEUDELLINEN ARVIOINTI (Laki Yleisradio Oy:stä 7 §)

Arviointi Laki Yleisradio Oy:stä 7 §:n mukaan

Laki Yleisradio Oy:stä 7 § edellyttää monipuolista ja kattavaa tiedonvälitystä, puolueettomuutta ja moniarvoisuuden edistämistä.

Rikkomus 1:

Normi: Laki Yleisradio Oy:stä 7 § — monipuolinen tiedonvälitys

Tosiseikasto: Tiukempi sääntely esitetään implisiittisesti ainoana ratkaisuna puhelinmyynnin ongelmiin; alan itsesääntelyjärjestöjä, kansainvälisiä vertailumalleja tai vaihtoehtoisia ratkaisuja ei käsitellä

Todiste: Aikaleima 18:44–19:12 — Lainaus: "Kyllä se elinkeinoelämän vastustukseen lähinnä kaatui. Ei haluttu näin tiukkaa sääntelyä."

Arviointi: Kuluttaja-asiamiehen lausunto esitetään ilman vastaavaa näkökulmaa siitä, onko tiukempi sääntely ainoa tai paras ratkaisu — tämä on lievä puute monipuolisessa tiedonvälityksessä

Rikkomus 2:

Normi: Laki Yleisradio Oy:stä 7 § — puolueettomuus

Tosiseikasto: Kysymysepäsymmetria viranomaisten ja elinkeinoelämän välillä — elinkeinoelämän edustajia haastetaan suoraan, viranomaisten toiminnan tehokkuutta ei kyseenalaisteta

Todiste: Aikaleima 13:53 — Lainaus: "Sä olet vakaasti sitä mieltä, että ei ole kyse huijauksesta?" (elinkeinoelämälle) vs. ei vastaavaa haastamista viranomaisille

Arviointi: Epäsymmetria on havaittava, mutta ei ylitä vakavan puolueellisuuden kynnyistä tutkivan journalismin kontekstissa

Ei rikkomusta havaittu:

Lähetys ei käsittele puoluepolitiikkaa, ei esitä puolueiden kantoja väärin eikä suosi systemaattisesti mitään poliittista linjaa. Viranomaisten lausunnot esitetään asianmukaisesti, ja elinkeinoelämän edustajille annetaan mahdollisuus vastata (vaikka Loiste Europen edustaja kieltäytyi haastattelusta). Lähetys täyttää pääosin Laki Yleisradio Oy:stä 7 §:n vaatimukset.

Kokonaisarviointi Laki Yleisradio Oy:stä 7 §

MOT-lähetys puhelinmyynnistä täyttää pääosin Laki Yleisradio Oy:stä 7 §:n vaatimukset monipuolisesta, kattavasta ja puolueettomasta tiedonvälityksestä. Havaitut puutteet — kansainvälisen vertailun puuttuminen, alan itsesääntelyjärjestöjen sivuuttaminen ja lievä kysymysepäsymmetria — ovat tutkivalle journalismille tyypillisiä eivätkä muodosta vakavaa rikkomusta. Tiukemman sääntelyn esittäminen implisiittisesti ainoana ratkaisuna on lievä puute moniarvoisuuden edistämiseksi, mutta ei ylitä lain asettamaa kynnyistä. Lähetys ei ole poliittisesti puolueellinen eikä suosi systemaattisesti mitään puoluetta tai poliittista kantaa.

LÄHTEIDEN SYVÄTARKISTUS (Pakollinen kaikille siteeratuille asiantuntijaorganisaatioille / kansalaisjärjestöille / neuvontapalveluille)

KKV (Kilpailu- ja kuluttajavirasto) — Katri Väänänen

- 1. RAHOITUS:** Valtion viranomainen, rahoitetaan julkisista varoista työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta. Ei kaupallisia intressejä.
- 2. MANDAATTI:** Kuluttajansuojan valvonta ja edistäminen — täysin yhteensopiva neutraalin arvion kanssa tässä aiheessa.
- 3. ETURISTIRIITA:** Ei institutionaalista eturistiriitaa. KKV:n intressi on kuluttajansuojan vahvistaminen, mikä on linjassa lähetyksen teeman kanssa.
- 4. USKOTTAVUUSMATRIISI:**

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

- U1 Eturistiriita: +2 — Ei kaupallista intressiä
 - U2 Henkilökohtainen riski: +1 — Julkinen viranomainen, lausunnot tarkistettavissa
 - U3 Asiantuntemus: +2 — Suora toimivalta kuluttajansuoja-asioissa
 - U4 Johdonmukaisuus: +1 — Viranomaislausunnot yleensä johdonmukaisia
 - U5 Tunteet vs. data: +2 — Perustuu tilastoihin ja valvontakokemukseen
 - U6 Lähdetaso: +2 — Ensisijainen lähde
 - YHTEENSÄ: +10 → LÄHDEAMPEL: VIHREÄ
- 5. VASTAÄÄNI:** Elinkeinoelämän näkökulma KKV:n valvonnan tehokkuudesta puuttuu — ei haasteta lähetyksessä.

Tietosuojavaltuutetun toimisto — Heljä-Tuulia Pihamaa

- 1. RAHOITUS:** Valtion viranomainen, rahoitetaan julkisista varoista oikeusministeriön hallinnonalalta.
- 2. MANDAATTI:** Tietosuojan valvonta — täysin yhteensopiva.
- 3. ETURISTIRIITA:** Ei institutionaalista eturistiriitaa.
- 4. USKOTTAVUUSMATRIISI:**
 - U1 Eturistiriita: +2
 - U2 Henkilökohtainen riski: +1
 - U3 Asiantuntemus: +2
 - U4 Johdonmukaisuus: +1
 - U5 Tunteet vs. data: +1 — Varovainen kielenkäyttö ("ehkä riski voi olla")
 - U6 Lähdetaso: +2
 - YHTEENSÄ: +9 → LÄHDEAMPEL: VIHREÄ
- 5. VASTAÄÄNI:** Yksityisen sektorin tietosuoja-asiantuntijan näkökulma puuttuu.

A-Lottex Oy — Ilpo Pohjola

- 1. RAHOITUS:** Yksityinen yritys, varainhankintayhtiö urheilujärjestöille. Kaupallinen intressi.
- 2. MANDAATTI:** Ei yhteensopiva neutraalin arvion kanssa — puolustaa omaa toimintamalliaan.
- 3. ETURISTIRIITA:** Selkeä institutionaalinen eturistiriita — yritys on itse ollut KKV:n käsittelyssä.
- 4. USKOTTAVUUSMATRIISI:**
 - U1 Eturistiriita: -2 — Puolustaa omaa yritystään
 - U2 Henkilökohtainen riski: -1 — Lausunnot voivat vahingoittaa yritystä
 - U3 Asiantuntemus: +1 — Tuntee alan käytännöt
 - U4 Johdonmukaisuus: 0 — Ei tietoa aiemmista lausunnoista
 - U5 Tunteet vs. data: 0 — Sekoitus faktoja ja puolustuspuhetta
 - U6 Lähdetaso: +1 — Ensisijainen lähde omasta toiminnastaan
 - YHTEENSÄ: -1 → LÄHDEAMPEL: KELTAINEN
- 5. VASTAÄÄNI:** Toimittaja haastaa Pohjolaa kohtalaisen tehokkaasti, mutta eturistiriitaa ei eksplisiittisesti mainita.

TÄRKEÄÄ: "Annettu" tai "tunnustettu" ei ole asiallinen pätevyys. Se on sosiaalinen attribuutio, joka on itse kyseenalaistettava. Kaikki kolme lähdetä on arvioitu yllä olevien kriteerien perusteella, ei sosiaalisen aseman perusteella.

Oikeudellinen ja metodologinen kehys

Ei tosiseikkojen vahvistus

Esitetyt tulokset eivät ole tosiseikkojen vahvistuksia yksittäisistä henkilöistä, toimituksista tai lähetyksistä. Ne ovat standardoidun operationalisoinnin tulos, eivät yksilöllisen vastuun toteaminen.

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Ei oikeudellinen arvio

Aggregoitu poikkeamaindeksi ei korvaa oikeudellista arviointia Laki Yleisradio Oy:stä 7 § mukaisesti. Sen arviointi, rikkooko tietty lähetys lakisääteisiä vaatimuksia, kuuluu yksinomaan toimivaltaisille viranomaisille (erityisesti Traficom).

Ei kausaalisuuden todistus

Tilastollisia korrelaatioita ei tule tulkita kausaalisten yhteyksien tai toimituksellisten tarkoitusten todisteeksi. Poikkeama-arvoihin voivat vaikuttaa aiheen valinta, uutistilanne, poliittinen kiistanalaisuus tai formaattilogiikka.

Ei tarkoituksen arviointi

Analyysi mittaa lähetysten havaittavia rakenteellisia ominaisuuksia. Pistemäärä 7 tarkoittaa, että merkittävä vinoutuma havaittiin — ei sitä, että toimitus tarkoitti sitä. Metodologia ei esitä väitteitä motiiveista tai strategisista tavoitteista.

Heuristinen vertailutyökalu

Indeksi palvelee vertailevaa kaavojen tunnistamista tuhansien lähetysten joukosta, ei yksittäisten osien tarkkaa metristä mittausta. Kynnysarvot palvelevat heuristista suuntautumista, eivät tarkkaa oikeudellista luokittelua.

LIITE 1: KANSALLINEN LAINSÄÄDÄNTÖ

Oikeusperusta Suomi — YLE (Yleisradio Oy)

Laki

Laki Yleisradio Oy:stä (1380/1993), zulezt geändert 27.6.2025/412

Olennaiset artiklat

- 7 § 2 mom. 1 kohta (Julkisen palvelun ohjelmatoiminnan erityiset tehtävät): Julkisen palvelun ohjelmatoiminnan tulee erityisesti tukea kansanvaltaa ja jokaisen osallistumismahdollisuuksia tarjoamalla monipuolisia tietoja, mielipiteitä ja keskusteluja sekä vuorovaikutusmahdollisuuksia.

(Die öffentlich-rechtliche Programmtätigkeit soll insbesondere die Demokratie und die Teilhabemöglichkeiten aller unterstützen, indem sie vielfältige Informationen, Meinungen und Debatten sowie Interaktionsmöglichkeiten anbietet.)

- 7 § 4 mom. (eingefügt 27.6.2025/412): Yhtiön on toiminnallaan edistettävä sananvapautta, korkeatasoista journalismia ja median monimuotoisuutta.

(Das Unternehmen soll durch seine Tätigkeit die Meinungsfreiheit, hochwertigen Journalismus und Medienvielfalt fördern.)

- 7 § 5 mom. (eingefügt 27.6.2025/412): Yhtiön on edistettävä taloutensa ja toimintansa avoimuutta.

(Das Unternehmen soll die Transparenz seiner Finanzen und seiner Tätigkeit fördern.)

Rakenteellinen ero Sveitsiin

Wichtig: Das finnische Gesetz definiert den öffentlich-rechtlichen AUFTRAG (Demokratie, Kultur, Bildung, Sprachen, Minderheiten), schreibt aber NICHT explizit vor, WIE Journalismus zu betreiben ist. Anders als Art. 4 RTVG (Sachgerechtigkeit, Meinungsvielfalt, Ausgewogenheit) gibt es keine gesetzliche Verpflichtung zu:

- Tasapuolisuus (Unparteilichkeit) — nur selbstregulatorisch (YSO)
- Totuudenmukaisuus (Sachgerechtigkeit) — nur selbstregulatorisch (JSN)
- Poliittinen tasapaino (Politische Balance) — nirgends explizit

Die Unparteilichkeitspflicht kommt aus YLEs internen Ethikrichtlinien (YSO):

> "Asetamme tasapuolisuuden tavoitteeksi ohjelma- ja sisältötuotannossamme kokonaisuudessaan sekä myös yksittäisissä ohjelmissa."

> (Wir setzen uns Unparteilichkeit als Ziel in unserer gesamten Programm- und Inhaltsproduktion sowie auch in einzelnen Sendungen.)

Ydinvelvoitteet (Laki + Itsesääntely)

- 1. Monipuolisuus (Vielfalt):** Vielfältige Informationen, Meinungen und Debatten (7 § 2 mom. 1)
- 2. Korkeatasoinen journalismi (Hochwertiger Journalismus):** Förderung qualitativer Standards (7 § 4 mom.)
- 3. Median monimuotoisuus (Medienvielfalt):** Förderung der Medienvielfalt (7 § 4 mom.)
- 4. Tasapuolisuus (Unparteilichkeit):** Selbstregulatorische Pflicht via YSO und JSN-Richtlinien
- 5. Avoimuus (Transparenz):** Transparenz über Finanzen und Tätigkeit (7 § 5 mom.)

Valvontaviranomainen

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

- Eduskunnan hallintoneuvosto (Parlamentarischer Verwaltungsrat): Max. 21 vom Parlament gewählte Mitglieder. Überwacht die Erfüllung des öffentlich-rechtlichen Auftrags nach 7 §. Erstattet jährlich Bericht ans Parlament.
- TRAFICOM (Liikenne- ja viestintävirasto): Regulierungsbehörde. Überwacht NUR wirtschaftliche Aspekte (7c §, 8 §, 12 §) — NICHT den redaktionellen Inhalt.
- JSN (Julkisen sanan neuvosto / Presserat): Selbstregulierungsorgan (seit 1968). Behandelt Beschwerden gegen journalistische Inhalte. KEIN gesetzliches Mandat — Entscheide sind nicht rechtsverbindlich, müssen aber publiziert werden. ~700 Beschwerden/Jahr, ~75 Entscheide.

Valitusmenettely

1. YLEn asiakasपालautejärjestelmä (YLE-Publikumsfeedback)
2. JSN (Julkisen sanan neuvosto) — Beschwerde innert 3 Monaten, kostenlos
3. Allgemeine Gerichte (keine spezialisierte Beschwerdeinstanz wie die Schweizer UBI)

Vertailu CH — FI

Aspekt	Schweiz (Art. 4 RTVG)	Finnland (7 § Laki Yleisradio Oy:stä)
Sachgerechtigkeit	Gesetzlich	Nur selbstregulatorisch (YSO/JSN)
Meinungsvielfalt	Gesetzlich	Implizit ("monipuolisia tietoja, mielipiteitä")
Unparteilichkeit	Gesetzlich	Nur selbstregulatorisch (JSN)
Politische Balance	Abgeleitet	Nicht erwähnt
Unabhängige Beschwerdeinstanz	UBI (gesetzlich)	Keine (nur JSN, selbstregulatorisch)
Inhaltsaufsicht durch Regulator	BAKOM/UBI	Nein — TRAFICOM nur Wirtschaft
Redaktioneller Schutz	Via RTVG	6d § (neu 2025): Schutz vor Entlassung wegen redaktioneller Entscheide

LIITE 2: TIETEELLISET LÄHTEET

Kirjallisuus

- Bennett, W. L. (1990). Toward a theory of press-state relations in the United States. *Journal of Communication*, 40(2), 103–125.
- Berelson, B. (1952). *Content analysis in communication research*. Free Press.
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58.
- fög – Forschungszentrum Öffentlichkeit und Gesellschaft (2024). *Jahrbuch Qualität der Medien 2024*. Schwabe.
- Gilardi, F., Alizadeh, M. & Kubli, M. (2023). ChatGPT outperforms crowd workers for text-annotation tasks. *PNAS*, 120(30).
- Iyengar, S. & Kinder, D. R. (1987). *News that matters: Television and American opinion*. University of Chicago Press.
- Jolly, S. et al. (2022). Chapel Hill Expert Survey trend file, 1999–2019. *Electoral Studies*, 75, 102420.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology* (2nd ed.). Sage.
- McCombs, M. E. & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176–187.
- Shoemaker, P. J. & Vos, T. P. (2009). *Gatekeeping theory*. Routledge.
- SVFAB (2026). *Methodenbericht v4.1: Zählbare Kriterien und Multi-Modell-Kreuzvalidierung*.
- Törnberg, P. (2023). ChatGPT-4 outperforms experts and crowd workers in annotating political Twitter messages. arXiv:2304.06588.

SVFAB Working Papers

- Schläpfer, D. (2026). Systematic AI-Assisted Analysis of Public Broadcaster Impartiality: A Scalable Methodological Framework for Measuring Structural Bias in Public Service Media. [SSRN 6688478](#)
- Schläpfer, D. (2026). Measuring Editorial Noise: A Retrospective Suppression Index for Public Broadcasting Content Analysis. [SSRN 6733280](#)
- Schläpfer, D. (2026). Source Traffic Light: A Six-Dimensional Credibility Framework for Systematic Source Assessment in Public Service Media. [SSRN 6733880](#)

David Schläpfer — ORCID: 0009-0000-5671-9266

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Arviointit ja jäsenyys SVFAB:ssa

SVFAB.ch:stä löydät yksityiskohtaisia arvioiteja ja voit myös tilata analyysejä mistä tahansa lähetyksestä (laskutetaan erikseen).

Työmme laadun varmistamiseksi olemme riippuvaisia jäsen- ja tukijamaksuista.

Yhteystiedot ja lisätietoja:

www.SVFAB.ch | Kontakt@SVFAB.ch

Pankkitiedot: PostFinance – POFICHBE

IBAN: CH32 0900 0000 1675 6251 1

Saaja: SVFAB, Postfach, CH-8021 Zürich 1

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Seuraavat kirjat ovat saatavilla SVFAB:ltä

Tilaukset osoitteessa www.svfab.ch tai kontakt@svfab.ch

Epätasapainoinen uutisointi on vastaus Sveitsin puolittamisaloitteeseen: manipulointitekniikat selitetään yksityiskohtaisesti, henkilöstön valinnasta lähdevalintaan. Sen jälkeen selitetään 15 periaatetta: poisjättäminen, kehystäminen, ajallinen kehystäminen, syyllisyys yhdistämällä, emotionalisointi, kontekstin poistaminen ja paljon muuta, havainnollistettuna lukuisilla esimerkeillä. Lisäksi tulee näkyväksi, missä itse sovellamme näitä tekniikoita – mikä edistää paitsi tietoisuutta myös empatiaa. Valinnaisesti kirjan mukana tulee **pelikortit**. Saatavana myös **äänikirjana**.

Haastattelu ei ole keskustelu. Se on näyttämö – ja joku muu on kirjoittanut käsikirjoituksen. Tämän tietämättömät toimittavat materiaalia. Hyviä lainauksia, jotka leikataan väärin. Oikeita lausuntoja, jotka päätyvät väärään kontekstiin. Rehellisiä vastauksia, jotka kehystetään tunnustuksiksi. Tämä kirja ei ole mediakriittikkikirja. Se on työkalupakki – kaikille, joilla on mikrofoni edessään ja jotka haluavat tietää, mitä asialle voi tehdä. 7 lukua. 7 työkalua: Mitä haastattelu todella on. 7 yleisintä ansaa. Suvereniteetin kolme perusperiaatetta – ankkurointi, uudelleenkehystäminen, rajaaminen. Valmistautuminen tunnissa. Keho ja ääni. Mitä tehdä kun asiat menevät pieleen. Ja mikä merkitsee haastattelun jälkeen. Poliitikoille, aktivisteille, yrittäjille, ilmiantajille – kaikille, jotka ovat esillä ja haluavat ymmärtää, miten peli toimii. Jotta he lopettaisivat mukana pelaamisen – ja alkaisivat muokata sitä. A5-koossa. Suora. Valmisteluun, hakuteokseksi, jälkikäsitteilyyn ja vaikeuksien varalle

Schweizerischer Verein für ausgewogene Berichterstattung
Association suisse pour une information équilibrée
Associazione svizzera per un reporting equilibrato

Luulet näkeväsi maailman. Todellisuudessa näet kehyksen, jonka joku on asettanut ympärilleen. Kehystäminen on maailman vanhin ja elegantein manipulointitekniikka. Se ei muuta tosiasioita – se muuttaa sitä, mitä ajattelemme niistä. Mitä tunnemme. Mitä uskomme. Miten päätämme. Ja se toimii – koska me kaikki olemme mukana. Joka päivä. Tiedostamattamme. Sinäkin. Tämä kirja ei ole kuiva oppikirja. Se on työkirja – leikkisä, suora ja täynnä tosielämän esimerkkejä. Opit paitsi sen, miten muut kehystävät sinua, myös sen, miten sinä kehystät muita – ja miten voit käyttää tätä tekniikkaa tietoisesti ja oikeudenmukaisesti.

Sillä kehystämisen ymmärtävä näkee maailman selkeämmin. Kuulee uutiset toisin. Käy keskusteluja itsevarmemmin. Eikä anna enää niin helposti pakottaa itselleen kehystä, jonka joku muu on valinnut. Monilla harjoituksilla ja konkreettisilla esimerkeillä politiikasta, mediasta ja arjesta – ja silloin tällöin hymyillä.

Kehystämistä tyylillä. Koska kehys muuttaa kaiken.